

KESKKONNAAGENTUUR

KLIIMAMINISTEERIUM

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

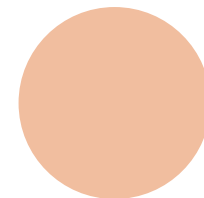
Maa- ja mullakasutuse teadus-arendusprojekt

3.11.25 juhtrühma 11. kohtumine

Päevakord

1. Andmete õigusanalüüs
2. Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem
3. METKi ülevaade ning maa- ja mullaseire raamistiku loomine.
4. Kiire kokkuvõtte vahepealsetest arengutest (sh mullaseire direktiiv, pruunalad, maahõive õigusanalüüs, märgalade mask ja konverents).

Õiguslik analüüs: keskkonna- ja kliimaandmete kättesaadavus, nende kasutamise piirangud ja võimalused piiratud kasutuse korral

- Ülevaade, **kuidas piiratakse** ning **kas ja millises ulatuses on õigus piirata** keskkonna- ja kliimaandmete **kättesaadavust** ja **kasutust** ning millised on **kohustused andmete kättesaadavaks tegemisel**.
- Analüüs annab olulise sisendi maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteemi loomiseks ja rakendamiseks, kuna loodav juhtimissüsteem baseerub eri tüüpi ja eri kasutuspiirangutega keskkonnaandmetel ning nende efektiivsel ristikasutusel.
- Käsitletakse vähemalt **5 konkreetsemat näidisjuhtumit**, sh nt (lõplik valik tehakse koostöös tellijaga):
 - PANDA andmebaas (Eesti põllumuldade agrookeemiliste näitajate digitaalne andmekogu) jm mullaanalüüsid/-proovid;
 - KMH/KSH ja ärisaladus;
 - keskkonnaseire (kohapõhise) tegemise piirangud, sh mis on üldse “keskkonnaseire” (nt lisaks riiklikule seirele loakohustusest tulenev järeseire, ettevõtete omaseire, teatud tingimustel ka loodusvaatlused?), kas rolli mängib ka andmete kogumise viis (kohapealsed uuringud, seadmetega seire, sh nii maapealsed kui ka kaugseireseadmed, salvestavad ja mittesalvestavad jne), metoodika ja seire tegija või tellija; kuidas õiguslikke küsimusi lahendada, et andmed oleks tagatud, aga kellegi õiguseid ei rikutaks jne.
- Ajakava: minikonkurss **pärast juhtrühma kooskõlastust, kestus kuni 31.03.2026**.
- Eeldatav maksumus 30 000 eurot + KM

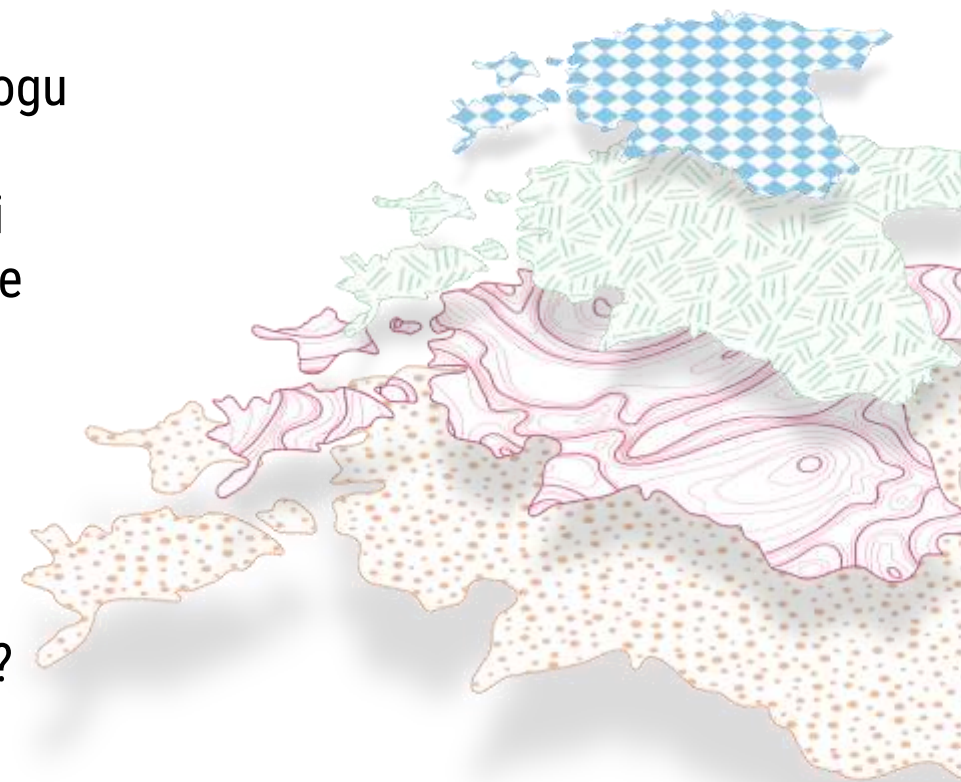
Dubleerimist teiste õigusanalüüsidega ei tuvastanud. **Seos LKSi muudatusega:**

- Lisatakse § 14¹, millega antakse õigus viibida võõral maal LKS alusel riigi kavandatud või tellitud seire, uuringu või inventuuri tegemiseks.
- Seletuskiri: seostatud PS-ga (rahvuslik rikkus, talumiskohustus), teavituskohustus, sh karmimad nõuded õuemaal, isikuandmete töötlemise teema, nõudeks HMS § 39 kohane ekspertiis.

Maa- ja mullakasutuse, sh maahõive

JUHTIMISSÜSTEEM

- **TA projekti peamine eesmärk.**
- **Eesmärk** on keskkonna- ja kliimaeesmärkidele tuginedes tuua välja kogu Eesti praegune lähenemine maakasutuse korralduse ja juhtimise läbi, vajadusel tervikliku ja just eesmärkidest lähtuva kaardikihtide kogumi kombineerimine ning lähenemise väljapakkumine, kuidas eri vajaduste konkureerimisel maakasutuse ja -hõive toimiks.
- Vajalik laiapõhjaline kaasamine, ajurünnakud alanud.
- Millest juhtimissüsteem koosneb?
 - Kontseptsioon, raamistik, ruumiandmed, kaardistus?
- Kas TA konkurss?
- Eeldatav maksumus 700 000 eurot (niipalju on maahõive plokis jääk)?
- Tähtaeg 2027 lõpp.
- **Juhtrühma esmane kooskõlastus/arvamus – aruteluks.**

Teel andmepõhise, tasakaalustatud ja tõhusa maakasutuse otsustamise poole

Terviklik maa- ja mullakasutuse, sh maahõive

JUHTIMISSÜSTEEM: probleemid ja tegevuskava

Terviklik juhtimismudel andmestike kokku toomiseks ja funktsionaalseks rakendamiseks.

Maakasutuse otsuste tegemise juhtimise neli peamist kitsaskohta

- **Metoodika puudumine:** Puudub **kokkulepitud ja ühiskondlikult tasakaalustatud metoodika** maakasutuse ja selle muutuste usaldusväärseks mõõtmiseks ning väärtustamiseks.
- **Huvide killustatus:** Erinevad huvid (riik, KOV, maaomanikud, looduskaitse jt) on **killustunud ja puudub selge raamistik konkureerivate huvide tasakaalustamiseks otsustusprotsessides.**
- **Andmete riskasutuse puudujäägid:**
 - Olemasolevad ruumiandmed ja kaardistused ei pruugi ühilduda ning neil puudub sidusus eri ametite vahel.
 - Puudub lihtne, usaldusväärne ja **teaduspõhine süsteem** andmete praktiliseks rakendamiseks otsustes (riigiasutused, planeerijad, maakasutajad).
 - Puudub süsteem **maahõive mõjude terviklikuks hindamiseks.**
- **Otsustusprotsesside bürokraatia:**
 - Protsessid on sõltuvad üksikotsustest, **tervikvaade ja hierarhia puudub.**
 - Põhimõtteid rakendatakse ebaühtlaselt, **liigne bürokraatia piirab efektiivsust.**
 - Puudub **terviklik juhtimismudel andmestike kokku toomiseks ja funktsionaalseks rakendamiseks.**

Tervikliku juhtimissüsteemi loomine

Terviklik juhtimismudel andmestike kokku toomiseks ja funktsionaalseks rakendamiseks.

1. Andmete Konsolideerimine ja Suur Pilt:

- Alustame kõigi asjakohaste **andmete info koondamisega**.
- Võtame aluseks **mullaseire direktiivi definitsioonid**, et tagada sidusus ja ühtsus.
- Loomme **konsolideeritud maakatte andmemudeli** juhtimissüsteemi aluseks.

2. Otsustusprotsesside kaardistus:

- Vaatame detailselt üle, **mis otsuseid** on vaja maakasutuse alal teha.
- Analüüsime, **kes** otsuseid teeb ja mis on nende **pädevusnõuded**.

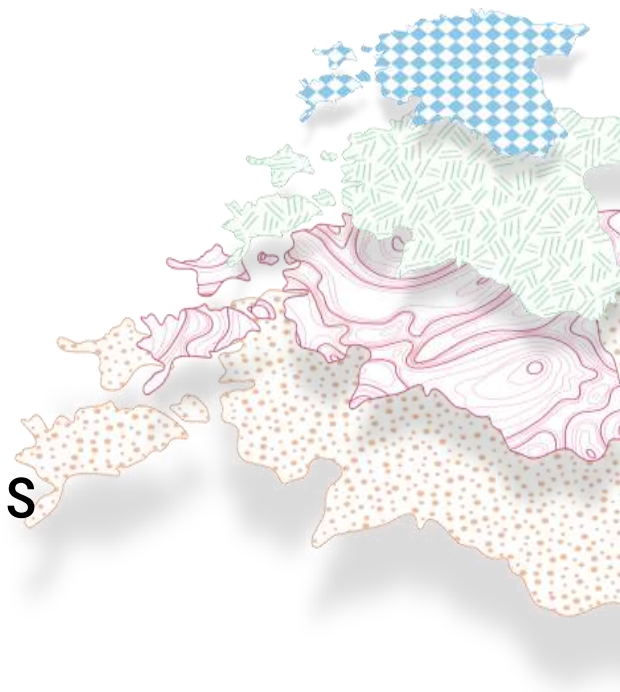
3. Rolli- ja pädevusanalüüs:

- Määratleme puudujäägid pädevuses, vajaduse lihtsustamise ja parema defineerimise järele.
- Kaardistame **kooskõlastuste/kinnituste segaduse** mõju otsuse kvaliteedile ja kiirusele.

4. Juhtimissüsteemi arendus:

- Lõpptulemuseks on **terviklik maahõive juhtimissüsteem ehk "Töölaud"**.
- Süsteem peab olema laiendatav uute andmetega.
- Loomme sobiliku **funktsionaalsuse** vastavalt kasutajate vajadustele (detailne vs. üldistatud ülevaade).

Ühine tööriist kiireteks ja analüütilisteks otsusteks

- **Vältida killustatust:** Praegu tehakse otsuseid eri andmetel, mis nõuab korduvat andmete kogumist, tekitab segadust ja aeglustab protsesse.
- **Tööriista loomine:** Arendada välja **standardiseeritud tööriist**, mis võimaldab:
 - Teha otsuseid **kiirelt, tõhusalt ja samadel alustel**.
 - Põhjendada otsuseid ühiskonnale **analüütilise ja teaduspõhise alusega**.
- **Visioon:** Süsteem, mis toetab **poliitilist tahet ja reaalasjas vajadusi, tagades maahõive tasakaalustatud ja vastutustundliku juhtimise**.